

Bácsmegyei Függetlenség

A BÁCSDROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., negyedévre 3 kor.
Tanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap tulajdonos „Bácsmegyei Függetlenségi és 48-as Párt” megbízásából:
FALCIONE LAJOS.

Felelős szerkesztő:
PINTÉR GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
Közlemények és előfizetések ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Október 6.

Szent kegyelettel, sötét emlékezés-sel és mélységes fájdalommal tekint e gyásznapon minden jó hazafi az aradi „vesztőhely” felé, ahol 62 évvel ezelőtt, dicső nemzeti hőseink legjobbjait, bitófára juttatta és lemészárolta a „bécsi kéz.”

Kegyeletünk a glóriás vértanúkat illeti, akiknek tündöklő nagy nevét, mind örökkön örökké, határtalan áhitattal, soha el nem muló tisztelettel, híven megőrzik a hálás unokák. Ezzel a kegyelettel szemben a földi hatalomnak minden erőlködése tehetetlen: sem erőszakkal, sem lélekrontással nem lehet azt szívünkben kiirtani.

Emlékezésünk annak az idegen hatalomnak szól, amely négyszáz év óta kínozza, gyötri nemzetünket; s amelynek durva uralmához tengernyi köny és vér tapad. A történelemben megörökített sötét tragédiákra hiába iparkodik „fátyolt” borítani a szolgalelkű bizantinizmus és a képmutató hiperlojalitás: azokat az égreakiáltó hóhérolásokat, amiket Karaffa, Bástia, Haynau

és a többi véreb elkövetett rajtunk, sem elfeledni, sem megbocsátani nem lehet soha. Mérhetetlen keserűségünkben némi engesztelést csak az a tudat nyújthat, hogy van Nemezis és van igazságos Isten, aki „megbünteti az apák vétkeit a fiakban, hetedziglen.”

Sajgó fájdalom pedig azért is marcangolja lelkünket, mert lépten-nyomon látjuk, hogy nemzeti életünknek hatalmon lévő vezetői mindinkább eltávolodnak azoktól a fenkölt eszméktől és nemes hagyományoktól, amelyekért dicsőült vértanúink vérüket hullatták és életüket áldozták. Törpe epigonok és hűtlen sáfárok léptek a nagy elődök ürült nyomába, akik bűnös könnyelműséggel eltékozzolják legdrágább nemzeti kincseinket, s nem küzdeni és meghalni készek a hazáért, hanem élni és zsákmanynolni akarnak belőle.

S vigasztalás és reménység után hasztalan sóvárgunk; a sivár jelen nem nyújt semmi biztatást a jobb és szebb jövőre. A mostani gyöngye és romlott nemzedék kipusztulásától sincs mit várunk. Hiszen még ifjúságunk is elsat-

nyult és hazafias érzésben ijesztő módon hanyatlik; s akármerre tekint kutató szemünk, sehol sem látjuk a fiatal tölgyerdőt, amelyből a kidőlt oszlopok helyébe újakat állíthatnánk.

Hatvankét évvel a szabadságharc után töprenkedve kérdezzük, vajjon érdemes volt-e azoknak a nagy férfiaknak küzdeni, szenvedni és a Golgothára jutni a — mai nemzedékért?

Jó szerencse, hogy a halottak nem látnak és nem éreznek. Mert ha látnák mai közállapotainkat, ha látnák, hogy Kossuth Lajos helyébe a Khuenek és Tiszák léptek, kétségbe esnének a jövő felett és keserű szívvel kiáltanák a szoltáriróval: „Öröködbe uram pogányok jöttek és szent templomodat befertőztették.”

A vasárnapi népgyűlés.

Immár csak egypár nap választ el bennünket az október 8-ra kitűzött népgyűléstől. Ebből az alkalomból néhány komoly és egyszerű szavunk van még Zombor város lakosságához.

Előrebocsátjuk azonban, hogy szándékosan kerüljük a hosszas fejtegetést

TÁRCA.

Az ördög nótája.

Írta: Krudy Gyula.

Ugyan ki félne manapság az ördögtől? A jólnevelt gyermekek se bíznak már a sötét idegenben, az asszonyok pedig ugyancsak kacagnának azon a férfiu, aki az ördöggel akarná megijeszteni őket.

Van-e ördög? Hol van az ördög? Jöjjön és mutassa meg magát, senki se lesz közülünk Luther Márton, hogy hozzácsapná a tintáskalamárist. Talán inkább megbarátkoznánk vele és segítséget kérnénk tőle földi bajainkban, szeretne megismerkedni e sötét férfiuval. Épen úgy emlegettük őt, mint azt a millió forintot, amelyet lelkiismeret nélkül elemelnénk, ha ránk lenné valaki és azután nem fogna meg a vadőr.

A társaságban volt egy nyugalmazott katonatiszt. Az sokáig hallgatta beszélgetésünket, aztán azzal a hirtelen fellobbanással, mely a pensionált katonatiszteket jellemzi, hirtelen az asztalra csapott és felkiáltott:

— Én ugyan nem láttam az ördögöt, de hallottam a nótáját. Nyolcvankettőben a galíciai határszélen...

Mindnyájan kérdőleg néztünk a kapitányra. Egyikünk sem szólt, mert bizonyosra vettük, hogy a kapitány magától is elmondja, hol, miképpen hallotta nótáznai az ördögöt.

Nem is soká várattott magára.

Így kezdte:

— Főhadnagy voltam és Galiciában szolgáltam egy istenverte gárnizonban. Akkoriban híre járt az orosz háborúnak és a határra tolt kozák ezredek mindennap várták a cár ukázat, hogy betörjenek a királyságba.

Meddig tartott ez az állapot, már nem tudom. Annyi azonban bizonyos, hogy rendkívüli módon unatkozotunk. Unatkozotunk, unatkozotunk. Csodálkozom rajta, hogy itt ülök és nem puffantottam magam agyon.

A kapitányunk bizonyos Hobula volt. Négy éve halt meg. Agyon rugta a ló. Iszákos, kártyás, verekedő ember volt. Félték tőle, mint a tűztől. Csehül, magyarul, lengyelül káromkodott egyszerre. Az ebédjéhez is pálinkát ivott. A parasztleányokat részegen megkergette az utcán. Az ember, ha szalonban pillantotta is meg a napvilágot, komisz és durva lesz a határszéli gárnizon-életben, Hobula kapitány, mikor a kozák ezredek a határszélre tolták, örömben kirántotta a kardját és végigsuhintott vele a levegőben.

— Vivát Hobula! Egy jó véres háború és belőled tisztességes ember lesz, vagy halott. Azután még jobban ivott.

Akkor haragudtam rá azért, de ma belátom, hogy nem tehetett egyebet abban a nyomorúságos faluban, ahol állomásoztunk. Mi fiatalabb tisztek folyton azon imádkoztunk, hogy a jó Isten erre vezérelne valami bécsi zengerajt, amilyen ódivatú énekesnőivel és mindenhonnan kivert énekeseivel a határszéli gárnizonokat meg szokta látogatni. Második esztendeje nem láttunk kalapos asszonyt. A hadnagy naplót írt, én pedig esténként egy

cirkusz-művész nő fotografiája előtt sóhajtoztam. akit valójában sóha sem láttam.

Így éltünk és semmi kilátás nem volt rá, hogy életmódunk megváltozik. Csak a háború segített volna. De a háború csak nem akart kitörni.

Ha jól emlékszem, utálatos, nedves ősz volt. Hetek óta szakadt az eső. Felázott a föld és a század hetek óta kaszárnyát sűrült. Utoljára ki se lehetett mozdulni a kaszárnyából. Hobula lefeküdt és napokat fel se kelt ágyából. Egy vasas fazékban orosz pálinkát állított az ágya mellé. A fazékból nádszálon át szívta a pálinkát addig, míg a nádszál kifordult szájából, ő pedig elaludt. Majd felébredt és folytatta ott, ahol abbahagyta.

Egy borzasztó hosszú éjszakán felkelt az őrmester. Foglyokat hoztak az örök a határról. Minaenféle veszedelmes népség járta azt a vidéket, átszökdöstek a határon, meg vissza szöktek. A bakák, ha megcsípték őket, hozták a kaszárnyába.

Azt mondtam az őrmesternek, hogy csukják be a foglyokat, majd ha megvirrad beszélék velük.

— De nem lehet ám reggelig várni. Mert az egyik betyárnak menekülés közben keresztül lőtte a mellét Stéfán Malmos szakaszvezető, — mondta az őrmester, amire felkeltem és káromkodtam. Magam sem tudom, miért káromkodtam. Aludni úgyse tudtam...

A határszélen mindenféle rossz szokásai vannak az embernek.

— Költse fel a kapitány urat, — mondtam az őrmesternek.

és a vérforraló, kemény szólásokat, mert hiszen kevés szóból és higgadt beszédből is könnyen megérti az igazságot a gondolkodó ember. Röviden a következőkre hívjuk föl tehát a közfigyelmet:

Jelentős eseménynek kell tekinteni a vasárnapi manifesztaációt. Mert ez a népgyűlés nem üres handabandázs, nem közönséges látványosság lesz, hanem próbaköve annak, hogy öntudatos férfiak vagyunk-e, akik bátran és erélyes szókimondással megvédelmezzük a megtámadott érdekeinket és háttérbe szorított jogainkat, vagy pedig „hívtvány, gyöngye báb“-ok módjára gyáva meghunyászkodással tűrjük, hogy akár szíjat hasítsanak a hátunkból.

Az ország szeme rajtunk függ és magatartásunk szerint ítélt fölöttünk.

Az uralmon lévő párt zászlóvivői ugyanis azzal hivatkoznak az ország színe előtt, — és sokan el is hiszik azt — hogy a bácskai és a zombori nép akarat nélküli, engedelmes rab-szolgája azoknak, akik az ő nevében és az ő látszólagos megbízásából a közhatalmat kezelik, s a törvényhozásban résztvesznek. Magyarán mondva, mungónak tüntetik föl az itteni népet, amely „gondolkozás nélkül“, vakon azt teszi, amit parancsolnak neki, csak kommandírozni kell: „szénás lábod, szalmás lábod.“ Most tehát le kell tennünk a vizsgát arról, hogy csakugyan ilyen dróton rángatható páriák vagyunk-e?

Az ország kormánya pedig egyenesen azt állítja, hogy a nép szívesen ad akár kétszer annyi katonát, mint eddig adott és nem sajnál megszámlálatlan újabb százmilliókat beszovaltatni a hadsereg feneketlen zsebébe, mert szerelmes az osztrák jellegű hadseregbe és bírja a költséget: jut is, marad is. Vasárnap tehát módjában lesz nyilat-

kozni a népnek, hogy valóban olyan bőkezű-e a pénz- és véráldozatban?

Azt is mondják sokan ott fenn az ország tanácsában, — különösen a Tisza—Vojnits-klikk hirdeti — hogy a nép meg van elégedve a mostani osztályparlamenttel és nem kívánja az igazi népképviselőt, az úgynevezett népparlament fölállítását, mert Tisza-Khuen-Vojnits úrék nagyon jól és bölcsen intézik az ország sorsát. Nos, vasárnap alkalma lesz a zombori népgyűlésnek nyilatkozni, hogy csakugyan így érez és így gondolkozik-e?

Ha akad olyan ember ebben a városban, aki az ujonclétszám fölemlését és a sok százmillió új katonai terheket egyedül üdvözítőkné tartja és szívesen vállalja; s aki nem akarja a népuralom megvalósítását, hanem megnyugszik a mostani szolgaságban, az ám álljon elő vasárnap a népgyűlésen és polgártársai színe előtt tegyen nyíltan hitvallást az áldozatkészségéről és a népjogok fölőlesleges voltáról.

De viszont, aki úgy véli, hogy az Isten nemcsak katonáskodni, hanem dolgozni és kenyeret keresni teremtette az embert, s az anyák nem azért szülnek gyermekeket, hogy valamennyi fiuk a császár mundérját viselje; továbbá, aki máris elviselhetetlennek tartja a súlyos közterheket, s nem mindig csak adni, hanem egyszer már kapni is akar valamit a nép számára, ha egyebet nem is, legalább jogokat: annak alkalma lesz vasárnap tiltakozni a tervezett újabb sarcolás ellen, s követelni a népjogok elismerését és gyakorlati megvalósítását.

Ime, ilyen életbevágó kérdésekben kell állást foglalnia a népgyűlésnek. Tegye félre tehát minden más dolgát ennek a városnak apraja-nagyja és jöjjön el, nyilvánítani szabad akaratát.

Mi rendíthetetlenül hiszünk a józan

ész és az önfentartási ösztön felülkerekedésében, s teljes bizalommal nézünk a nép ítélete elé. Hadd lássuk, igaza van-e a kormánynak, hogy vele tart a közvélemény? Ha igaza van, akkor vége Magyarországnak, s erre a nemzetre pusztulás és szolgaság vár.

Ezt a dolgot tehát nem szabad közömbösen venni. Álljon talpra és adja le votumát az egész nép. Mert ha összetett kézzel, néma belenyugvással hallgatunk, azzal megerősítjük ennek a Bécs szolgálatában álló, nemzetellenes kormánynak kárhuzatos uralmát. S ne feledjétek azt a régi igazságot, hogy: „*Minden népnek olyan kormánya van, amelyet megérdemel.*“

HIREK.

A vasárnapi népgyűlés programja. A katonai terhek és a választójog kérdésében vasárnap tartandó népgyűlés előkészítését immár befejezte és a programot véglegesen megállapította a rendező bizottság. A Budapestről várt politikai notabilitások névsora, az újabb megállapodások szerint, némi változást szenvedett. Kilátásba volt ugyanis helyezve Holló Lajos, Batthány gróf és Bakonyi Samu országgyűlési képviselők részvétele is. Azonban Holló Lajost most a pest megyei közgyűlés előkészítése lekötötte, amely hétfőn lesz és amelyen fontos politikai kérdések, (ugyanazok, amelyek a mi népgyűlésünk tárgyát képezik) kerülnek szőnyegre; Holló tehát, mint a pest megyei ellenzék egyik vezére, most nem mozdulhat el Budapestről. Batthány grófnak a felesége a vidéki birtokán hirtelen megbetegedett, a grófnak tehát oda kellett sietnie és csak úgy jöhetne le hozzánk, ha időközben a grófné egészségi állapota egészen jobbra fordulna, amire pár napon belül alig van kilátás. Bakonyi Samunak igen fontos küldetésben Berlinbe kell utaznia. Így a központi pártvezetőség abban állapodott meg, hogy népgyűlésünkön Lovász

— Nem lehet, — felelt kívülről az őrmester. Én pedig nem kérdeztem, hogy miért nem lehet.

Az őrszobába mentem. A piszkos petroleumlámpás világánál két alak látszott. Az egyik a pricsen feküdt és nyögött. A másik mellette ült és egykedvűen simogatta a szakállát. Káftános lengyel zsidók voltak. Amelyik megsebesült, öreg volt, nagy fehér szakállú, a társa fiatal ember volt.

A sebesült hörgött az ágyon. „No ez nem sokáig viszi, — gondoltam. Lássuk, miért lótték meg.“

Stefán Malmos szakaszvezető azután előadta, hogy a két vándor nem állt meg, hiába kiabált rájuk. Utánuk lótt. Azt tette, amit a kötelessége parancsolt.

— Hát miért nem álltatok meg? kérdeztem a fiatal lengyelt.

— Dolgunk volt — felelt amaz félvállról.

Kérdeztem nevét, polgári állását... Bizony nem igen emlékszem, hogy mit mondott. Keyeset beszélt, az is hazugság volt. A határszéll emberek veszedelmes legények. Soha se járnak tiszta dologban... Talán kémek, talán csempészek. Az ördög tudna eligazodni rajtuk.

A katonák megmotozták őket. Nem volt azoknál semmi frás. De még egy bicika sem. Ha lett volna valami, úgymint elszórták útközben.

— No hát most meghal az apád! — mondtam a fiatal legénynek.

Nem szólt egy szót sem. Nem is sóhajtott. Villogó sötét szemével atattomosan nézett rám, aztán az öreghez fordult és a fülébe sugdosott, amiből nem értett senki semmit.

Amint így folyt a vallatás, egyszerre fel pattant az ajtó és Hobula kapitány lépett be. Vörös volt az orra és dőlt belőle a pálinka. Iszonyú dühös volt és ordított:

— Dobjátok ki ezt a véres vén ebet. Mit mocskolja be az állam jószágát átkos vérevel! Dobjátok az istállóba, ott is megdögölhet.

Így ordított a kapitány és nádpálcájával rácsapott a fiatal fogoly kezére, aki védőleg terjesztette ki karjait. A zsidó felszisszent, aztán tüzes, néma haraggal nézte, hogyan kapják fel a bakák a megsebesült öregot és viszik ki a sötét éjbe. Az öregből csurgott a vér, amint vitték. Ez még jobban felingerelte a kapitányt.

— Pfuj! — kiáltotta. — Vigyétek hamar, hogy ne is lássam, mert megöllek benneteket...

Az öreg zsidót kivitték. Én kísértem a bakákat az istálló felé, a kapitány egyedül maradt a fiatal fogollyal az őrszobában.

Mire visszajöttem, a kapitány már nem haragudott. Lehorgasztott fejével ült az asztalnál és a földre sütötte a szemét.

— Főhadnagy ur, — mormogta. — Ereszd az apja után azt a legényt. Hadd ápolja...

A legényt két baka az istállóba kísérte. Azután elcsendesedett a kaszárnya. De csak alig fél óráig. Egy fél óra múlva valami rettenetes üvöltés verte fel az éjszakát. Farkas állat nem üvölt úgy, mint az ember... A fiatal zsidó üvöltött. Nem maradhatott az ágyában senki áttól az üvöltéstől. A lovak doboltak az istállóban, a bakák pedig féltősen nézegettek egymásra a sötétségben.

— Agyon kéne lövetni, — mormogta Stefán Malmos és hideglelősen reszketett.

Az irtózatos üvöltés pedig egy pillanatra sem szűnt meg. Hobula kapitány már akkor aludt. Őt még az üvöltés sem költötte fel.

Meddig tartott az üvöltés, nem tudom. Egy óráig, vagy kettőig. Mindenki talpon volt a kaszárnyában. Az emberek ijedten néztek egymásra. Senki se tudta miért félt. Mintha meg lett volna babonázva az egész század... Érezte mindenki, hogy valami rettenetes fog történni.

Egyszerre lángvörös fény világította meg a kaszárnyát. Négy helyen gyulladt ki egyszerre. A vizes tető sisteregve lobogott, de lobogott, mintha gyantával öntötték volna le... Az üvöltést pedig most túlharagotta az a lárma, amely a kaszárnyában keletkezett. A bakák lihegve rohantak össze-vissza. Valaki azt mondta, hogy egy csapat lengyelzsidót látott odakünn ólalkodni a kaszárnya körül. Azok gyújtották fel a kaszárnyát.

A rémületes zavarban a kapitány jutott eszembe. Hobula horkolt ágyában. Három legény megkapta és kivitte a szabadba. Aztán a foglyok jutottak eszembe. Hol jártak már azok?! Még ma sem tudom, hová vitték az öreg haldoklót.

Veszedelmes népség lakik arra felé. Ha valahol lakik az ördög, hát ott lakik.

Így beszélt barátunk a penzionált tiszttól és mi fejcsóválva hallgattuk.

Márton, Beck Lajos és Bikády Antal országgyűlési képviselőkkel képviselteti magát. A másik két függetlenségi párt még nem tudatta kiküldötteinek nevét. A Választójog Országos Szövetsége dr. Pogány József hírlapíróit küldötte ki. A szociáldemokrata párt központja részéről nem vaptunk újabb értesítést; csak annyi bizonyos, hogy onnét is jön a népgyűlésre egy vagy két szónok. A budapesti vendégek szombaton este 8 órakor érkeznek meg. A vasútnál fogadtatás lesz, s a bevonulás zeneszó mellett és lampos menetben történik. A fogadtatásra kiváló közönség gyülekezése szombaton este 6-7 óra között lesz a függetlenségi körben, ahonnan a kivonulás 7 órakor lesz. A függetlenségi párt vasárnap délelőtt 10 órakor testületileg, zeneszó mellett és zászlóval vonul fel a népgyűlés színhelyére, a függetlenségi és 48-as körből. Főhívjuk tehát elvtársainkat és az érdeklődő közönséget, hogy úgy szombaton este 6 órakor, mint vasárnap délelőtt 10 órakor a függetlenségi körben gyülekezzenek. A rendezőség bunyevác szónokról is gondoskodott: dr. Petikoszits András szabadkai ügyvéd volt szíves magára vállalni, hogy bunyevác nyelven szól a bunyevác nemzetiségű közönséghez. A népgyűlés egyébként impozánsnak ígérkezik, mert az egész vármegyéből az ellenzéki szervezetek küldöttei és a vezérférfiak bejelentették részvételüket; s így minden jel oda mutat, hogy a manifesztáció méltó lesz Zombor és a Bácska hazafias közönségéhez.

Janovich Gyula jogügyi főtanácsos jubileuma. A zombori kir. kincstári ügyészség ügyvezető és köztisztviselői álló főnöke: császári Janovich Gyula jogügyi főtanácsos, szeptember 24-én, a legszűkebb hivatali körben, szomorú és csöndben ünnepelte meg állami szolgálatának 40 éves jubileumát. Mondhatnók azt is, hogy családi körben; mert ez a férfiú a régi jó táblabírákra emlékeztető atyai jóindulattal bánt az alája rendelt személyzettel, úgy, hogy azok nemcsak főnöküket, hanem úgyszólván pátriárkájukat tisztelték benne. Prepotenciát, bürokratikus szörszálhasogatást, brutális szigorot soha se tanusított irántuk, hanem azért energikus kézzel és szubtilis pontossággal tartotta fenn a mintaszerű rendet hivatalában; s tisztársai és hivatalnokai épp olyan reverenciával, mint amilyen szeretetteljes ragaszkodással és örömmel engedelmességet kéri, s őszinte szívvel iparkodtak megelégedését kiérdemelni. Nem azok közül a hivatalfőnökök közül való, akik fölfelé hajlonganak, s kárpótlásul aztán lefelé hatalmaskodnak; éppen ellenkezőleg, lefelé mindig nyájas és barátságos, fölfelé pedig, ha kellett, gerinces és hajthatatlan volt, aki a maga igazából soha, senki kedvéért, egy hajszálnyit sem engedett. Politikával nem foglalkozott, de viszont politikai eszköznek sem magát, sem hivatalnokait felhasználni nem engedte; az ő tisztársai és hivatalnokai igazán mindenkor szabadon követelték egyéni meggyőződésüket. E miatt bizonyos körökben nem is volt grata persona, de képtelenek voltak kiváló tulajdonságait respektálni, s úgy nagy szaktudását, mint egyéni és tisztviselői korrektségét elismerni; azért elért a ranglétrán azt a legmagasabb fokot, amelyet hivatala körében a vidéken elérni lehet. Mindeneket az igazságokat pedig nem csupán mi mondjuk róla, hanem sokkal ékebben és bővebben elmondotta dr. Novák Elemér kincstári alügyész abban az üdvözlő beszédben, melyet az ügyészségi tisztikar nevében a jubiléumhoz intézett; amikor egyszersmind szép emléktárgyat is adott át a személyzet részéről. Janovich Gyula jogügyi főtanácsos szívesen

fogadta a tisztikar megemlékezését, s az üdvözlő beszédre adott válaszában önérzetesen hivatkozott arra, hogy kötelességét mindenkor hiven és lelkiismeretesen teljesítette, s a reá bízott állami érdekeket soha szem elől nem tévesztette; ezért nem érezte soha szükségét annak, hogy fölfelé gerinctelenül hajlongjon és tekintélyét lefelé zsnokoskodással tartsa fenn. Ő a munka embere volt egész pályafutása alatt, ezt elismerték róla felsőbb helyeken és ehhez alkalmazkodtak tisztársai és hivatalnokai; ebből önként következett az a harmonia, amely működése alatt fent és lent zavartalan maradt. A szép ünnepély a főtanácsos által adott barátságos lakomával végződött. Janovich Gyula hivatalos pályafutásának adatai röviden a következők: 1871-ben miniszteri segédfogalmazó, 1872-ben fogalmazó, 1874-ben a selmecbányai és besztecebányai kincstári ügyészség vezetője, 1879-ben a temesvári ügyészség főnöke, 1887-ben a zombori ügyészség főnöke lett. Ez utóbbi két helyre a rendezetlen úrbéri ügyek rendezése végett helyezték át, mivel különösen úrbéri ügyekben kiváló szaktekintélynek tartják. 1894-ben jogügyi tanácsos, 1908-ban pedig főtanácsos lett. Melegen óhajtjuk, hogy az életere és munkabíró férfiú kiváló szaktudását és mintaszerű munkásságát még hosszú ideig szentelje a hivatala körébe tartozó nagy és fontos állami ügyeknek.

Az október 6-iki gyászünnepély. Tudvalevőleg a polgármester az idén félretolta az október 6-iki gyászünnepély rendezésére kiküldött állandó bizottságot és önkényesen maga rendezi az ünnepélyt, csak azért, hogy ott semmi szerep ne jusson a függetlenségi és 48-as pártnak, s mungó szónoklattal gyönyörködtesse a közönséget. Tartunk tőle, hogy ez a toladás és perfidia kedvezőtlen visszahatással lesz az ünnepély sikerére; mert a durva és kihívó mód, amellyel a polgármester uzurpálta az állandó bizottság jogkörét, méltó fölháborodást kelt a hazafias közönségben. A polgármester által megállapított program különben a következő: Reggel 9 órakor a róm. kath. plébánia-templomban Istentisztelet. Azután a megjelentek testületileg a Szabadságtérre vonulnak. A Schweidel-szobor előtt a kaszinó dalárda elénekli a szózatot. Ezt ünnepi beszéd követi. (Hogy melyik mungó lesz a szónok, az hivatalos titok.) Az ünnepi beszédet a koszorúk elhelyezése követi. Záradékként az iparos dalárda elénekli a Himnuszot. A polgármester külön felhívásban kéri a háztulajdonosokat, hogy házaikat lobogózzák föl.

Az óbecsei választás. Az óbecsei kerület függetlenségi és 48-as pártja a múlt pénteken este tartott értekezletén megállapodott abban, hogy szatymazi Zsótér Zoltán óbecsei földbirtokost, a párt egyik tekintélyes, lelkes és agilis tagját lépteti föl jelöltnek. Sajnálatos tévedés következtében mi csak akkor kaptuk meg az erről szóló értesítést, amikor lapunk vasárnapi száma már kikerült a nyomdából, s expedició alatt állott és így nem közölhattük az érdekes hírt. A választás tudvalevőleg ma megy végbe; s bár a fentforgó viszonyok között és az idő rövidsége miatt — hiszen mindössze 6 napja volt a pártnak az agitációra — elbizakodottsággal nem nézhetünk a küzdelem elé, mégis — ismerve a kerület hazafias népét és a függetlenségi elvek nagy mértékben való térhódítását — meg vagyunk győződve, hogy pártunk igen erőteljes akciót fog kifejteni és szép eredményt ér el. A függetlenségi jelölt támogatására vasárnap a kerületbe érkeztek a központból Lovászy Márton és Eitner Zsigmond képviselők. Lovászy a választáson is résztvesz.

Résztvesznek továbbá Mádi Kovács János, Gyórfy Gyula és Hock János országgyűlési képviselők, valamint Fernbach Péter volt képviselő. A kormánypárt meghökken a függetlenségi akciótól, s nagy erőfeszítéseket tesz. Három exellenciás úr: Tallián Béla, Gromon Dezső és Vojnits István báró sietett a mungójelölt, Dungserszki Bogdán támogatására, továbbá két főispán — Vojnits István és Matkovich Béla — dolgozik erősen, s akcióba lépett két hatalmas tényező is, a Dungserszki bugyellárisa és a Jeszenszky Sándor által kezelt mungó pártkassza, nemkülönben munkában vannak a szolgabírák, jegyzők és az egész hivatalos apparátus. Lesz erőszak, presszió és ha kell, csendőrszurony is. Mert nem szabad feledni, hogy az óbecsei kerület a kormánypárté volt; nincs tehát olyan áldozat és nincs olyan visszavétel, amitől visszariadnának, hogy megakadályozzák a kerület elhódítását. A nagy és érdekes küzdelem lefolyásáról lapunk jövő számában fogunk részletesen beszámolni.

Székely Mihály aviatikus, mint biztos forrásból értesülünk, a terep megtekintése céljából hétfőn Zomborba érkezett s az útvonal és terep tanulmányozása után a gépszállítás költségeinek megtakarítása és rekord állítása miatt a bécsújhely—zombori utat repülőgépen teszi meg. A repülés napját és helyét külön falragaszok fogják meghirdetni.

A bacsikai cukorgyár részvénytársaság lázas sietséggel iparkodik a hozzá fűzött várakozásoknak mindenben megfelelni. A Zomborban létesítendő cukorgyárra vonatkozólag, mint már jeleztük, teljes megállapodásra jutott a várossal, az Ujverbáson felállítandó gyárra nézve pedig a megállapodások szintén tisztázva vannak, csupán azok jóváhagyása és elfogadása van a törvényben előírt feltételekhez és határidőkhöz kötve. A részvénytársaság a gyártelep részére az ujverbázi Hungária kendergyár rt. melletti földekből 145 holdat már egy hét előtt megvett öt birtokostól, akikkel a telekkönyvi átírássra alkalmas adásvételi szerződések dr. Glücklich társulati ügyész ma iratta alá a felekkel.

Áthelyezés. A m. kir. pénzügyminiszter Frusa József számtanácsost az aranyosmaróti pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez áthelyezte s a hivatal főnöki teendőivel megbízta.

Kinevezés. Matkovits Béla, Ujvidék város főispánja dr. Ribiczey Kálmán főispáni titkár, belügyminiszteri fogalmazót tiszteletbeli tanácsnökká nevezte ki.

Uj lap a vármegyében. Kulán *Bács-Bodrog* cím alatt hetenként egyszer megjelenő, társadalmi, közgazdasági és szépirodalmi közlöny indult meg. Felelős szerkesztő Csajági Bernát, belmunkatárs Juhász István. Az új lap irányát a beköszöntő cikk csak homályosan sejteti, midőn hangsúlyozza, hogy „nem az opponálásban, hanem az összetartásban van az erő”; ami magyarul mondva, körülbelül azt jelenti, hogy a mindenkor hatalom égisze alatt akarja sorakoztatni a kulai közönséget. Egyébként majd meglátjuk a továbbiakból, hogy milyen irányt szándékozik követni az új kollega.

Műkedvelő előadás Bezdánban. Mint tudósítónk jelenti, a bezdáni műkedvelő ifjúság folyó évi október hó 7-én a Nagy Mihály-féle vendéglő helyiségeiben, a bezdáni olvasóköri dalárda közreműködése mellett, a bezdáni önkéntes tűzoltó testület rendelkezési alapja javára, táncdal egybekötött színi előadást rendez. Előadják Szigeti József régi jó népszínművét: „A vén bakancsos és fia a huszár”. Rendező Horváth János, karnagy Kelsch György. Belépődíj: körszék 1:60 kor., zártszék 1:20 korona. Kezdeté este pont 8 órakor. A zenét Sipos Ferkó zombori cigányzenekara szolgáltatja.

Ujtás a postai csomagok feladásánál. A postaigazgatóság érdekes reformot akar életbe léptetni, amely ugyan külföldön már évekkel ezelőtt bevált, de nálunk még ujtás számba

megy. A csomagok ugyanis ezentúl szállítólevél kiállításával ép oly módon lesznek feladhatók, mint a levelek. A szállítási díjat egyszerűen levélbélyegeken kell majd a csomagokra ráragasztani s a posta úgy fogja kezelni azokat, mint most a levélpósta küldeményeket. A feladás ezzel természetesen lényegesen könnyebbé és gyorsabbá lesz téve anélkül, hogy ezáltal akár az államra, akár a felekre kár hármlanék.

Titokzatos mérgezések. A szabadkai kir. ügyészség rendkívül titokzatos ügyben folytat most nyomozást. Tömeges mérgezésről van szó, melyek Baján történtek. Eddig egy Haumanné nevű asszony és egy Mohai Gyula nevű fiatalember halt meg Baján mérgezési tünetek között. Az ügyészség rendkívül titkolózik, semmiféle felvilágosítást nem akar adni. Günther József dr. törvényszéki orvos péntek délután Bajára utazott a boncolás megejtésére.

Hamisítják a százkoronásokat. A szabadkai bankokban napok óta tapasztalják már, hogy a városban rendkívül jól sikerült százkoronás hamisítványok vannak forgalomban. A hamis pénzből annyi van, hogy majdnem minden bankba jutott már belőlük. A százkoronások igen ügyesen vannak hamisítva, még a szakember is alig talál valami különbséget köztük és a valódi százkoronások között. Legföljebb az különbözteti meg a kettőt egymástól, hogy a hamis százkoronásoknak alsó szegélye a pénz magyar oldalán is, német oldalán is egyforma, holott a valódi bankónál valami kis eltérés van a két szegély között.

Az ünnepek új rendje. A pápai dekrétum az ünnepek új rendjéről külön kiemeli, hogy az egész országok püspöki karának módjában áll az egyes népek speciális viszonyaihoz mért módosítást felterjeszteni a Szentszékeknek. Addig tehát, míg valamely ország püspöki kara a pápával az ünnepek új rendjére nézve megállapodásra nem jut, az eddigi rend követendő. A magyar püspöki kar — mint az Esztergom írja — október hó 15-én tartandó konferenciáján fogja tárgyalni e fontos ügyet s ebből kifolyólag a Szentszékekkel való tárgyalás után az új direktórium január 1-től kezdve fogja hozni az ünnepek új rendjét. Más értesülés szerint pedig a pápa jóváhagyta a Congregáció C. azon javaslatát, amely szerint Vasary Kolos bíboros hercegprimás kérésére Magyarországon az 1912-ik évre az ünnepek eddigi rendje megmarad.

Beszűnt hajózás. A Dunagőzhajózási társaság a Passau, Budapest, Zimony, Moldova és Turn Severin vonalokon folyó évi szeptember hó 30-ával a hajózást, az alacsony vízállás miatt beszüntette s ezentúl csak Budapest, Mohács, továbbá Zimony, Moldova és Turn Severin Galac, valamint a tiszai és szávai helyi vonalokon tartja fenn a hajózást.

Névaláírások újabb módja. Az írni nem tudók rendszeresen kereszttel jelölik meg azon helyet, ahová nevüket kellene aláírniok. Amerikában újabbban egészen más szokás jött divatba. Ugyanis az írni nem tudó munkásoknak egy kártyát nyújtanak át, hogy annak kidolgozott felére hüvelykujjaikról lenyomatot készítsenek. A fizetés napján a lenyomat mellé ismét készítenek egy lenyomatot s a két lenyomat azonosságából állapítják meg a munkás személyazonosságát. E lenyomat sokkal jellegzetesebb bármely aláírásnál s így igen alkalmasnak bizonyult.

Halál a vonaton. A napokban az óbecse-zombori vonaton Schneider Jakab 56 éves úverbácsi kereskedő Kulára utazott, hogy ott üzleti ügyeit elintézzé. Schneider utközben a többi utasokkal jókedvűen beszélgetett, de egyszerre szívéhez kapott, összeesett és pár perc alatt meghalt. Holttestét Kulán kitétték a vonatból, s most az orvosi boncolás fogja megállapítani a halál okát.

Az ipari pálya megkedveltetése. Zichy János gróf kultuszminiszter körrendeletben felhívta a tanfelügyelőket, hogy figyelmeztessék

az összes állami és polgári népiskolák igazgatóit és tanítóit, az iskolából kikerült és 12 évet meghaladott fiúk szüleit, hogy amennyiben gyermekeiket ipari vagy kereskedői pályára szándékoznak adni, azt jelensék be az intézet igazgatóságánál. Az igazgatók pedig a kínáló tanoncot jelentsék be a budapesti ipari és munkásközvetítő intézetnek, mely díjtalanul és nagy gondtal igyekszik a tanoncokat Budapesten, esetleg vidéken megfelelően elhelyezni.

HIRDETÉSEK.

Üzlethelyiség

kiadó!

Folyó évi november hó 1-től egy üzlethelyiség kiadó Petőfi-utca 4-ik szám alatt.

Bővebbet ugyanott: Knipl Jánosnál.

ÉRTESÍTÉS!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy Délmagyarországban a legnagyobb szabású, modern

JÉGGYÁRUNKAT

üzembe helyeztük

és a n. é. közönség rendelkezésére áll. Jégmegrendeléseket — levelező-lapon is — elfogadunk és a legkisebb mennyiséget is házhoz szállítjuk.

Zombor, 1911. évi július hó 16-án.

Tisztelettel

„UNIÓ” JÉGGYÁR.

106—18

**MEGELŐZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPŐGYÁR**

FIÓKJA

Zombor, Kossuth Lajos-utca (Frey-ház).

ANGOL RAGLÁN

40 koronaért;
kalap- és nyakkendő-
ujdonságok
kaphatók:
Goldfahn Sándor és Fia
cégnél Zombor, Kossuth-u.

Kollár József

könyvkereskedésében, könyvnyomdájában és könyvkötészetében tanoncok fizetésével azonnal felvétetnek.

November hó 1-ére kiadó lakás!

A Gazdasági Egyesület házá-
nak Kulcs-utcai részén egy
négy lakoszoba, előszoba, fürdőszoba
és megfelelő mellékhelyisé-
gekből álló emeleti lakás kiadó.
Bővebb értesítés nyerhető:
Csávosi Lajosnál, Zombor.

135—5

ANATOMIAI férfi-, női-

és
gyermek - cipőkben
nagy választék.

Egységes szabott árak:

4.50, 6.50, 7.50, 8.50, 10, 13,
17 és 22 korona.